

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá do pripomienkového konania návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona sa do legislatívneho procesu predkladá na základe schváleného Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2017 a na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020, ktoré týmto naplňa v časti Spravodlivosť, súdnictvo. Návrh zákona ďalej realizuje vybrané úlohy vyplývajúce z Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na rok 2015 a z Akčného plánu na posilnenie Slovenskej republiky ako právneho štátu.

Cieľom návrhu zákona je riešiť tri základné okruhy problematiky – výberové konania na funkciu sudcu, hodnotenie sudcov a disciplinárnu zodpovednosť sudcov. V oblasti výberových konaní sa navrhuje zavedenie hromadného výberového konania pri obsadzovaní voľných miest sudcov na okresných súdoch, a to pri rešpektovaní doterajšej úrovne otvorenosti výberových konaní, ich transparentnosti a verejnej kontroly. V oblasti hodnotenia sudcov sa navrhuje zriadenie hodnotiacich komisií, ktoré budú vykonávať hodnotenie sudcov a súčasne sa navrhuje zverejňovanie hodnotení sudcov. V oblasti disciplinárnej zodpovednosti sa vykonávajú zmeny majúce za cieľ zefektívnenie disciplinárneho konania, najmä jednoznačné určenie orgánu zodpovedného za dohľad nad plynulosťou disciplinárnych konaní, pričom sa súčasne vykonáva úprava niektorých inštitútov disciplinárnej zodpovednosti a disciplinárnych konaní, u ktorých si to vyžiadala aplikačná prax.

Okrem uvedených otázok návrh zákona rieši aj niektoré požiadavky aplikačnej praxe týkajúce sa postavenia a činnosti Súdnej rady Slovenskej republiky, zloženia oddelení vnútornej revízie súdov, nezlučiteľnosti funkcie orgánov riadenia a správy súdov s členstvom v Súdnej rade Slovenskej republiky, ako aj prispôbenie právnej úpravy tvorby rozvrhu práce notárov s Civilným mimosporovým poriadkom. Návrh zákona ďalej ustanovuje povinnú formu elektronickej komunikácie sú súdmi pre určené subjekty (orgány verejnej moci a advokáti); v tejto súvislosti sa zavádza aj nový súdny poplatok.

Vzhľadom na obsahové vymedzenie zámeru návrh zákona je potrebné okrem zmeny a doplnenia zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonať aj zmeny a doplnenia zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona predpokladá vydanie jedného vykonávacieho predpisu, a to vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovia podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu. Návrh vyhlášky je súčasťou predkladaného materiálu.

Návrh zákona bol v súlade s § 2 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov vypracovaný participatívnym spôsobom v rámci na to zriadenej pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov Súdnej rady Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, stavovských organizácií sudcov a občianskej spoločnosti.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie, ako aj s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Návrh zákona nezakladá vplyvy, podnikateľské prostredie a informatizáciu spoločnosti a nebude mať sociálny vplyv, ani vplyv životné prostredie a na služby verejnej správy pre občana. Návrh zákona zakladá pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

B. Osobitná časť

K čl. I

(zákon č. 385/2000 Z. z.)

K bodu 1 (§ 5 ods. 3)

Cieľom navrhovanej zmeny je znížiť počet rokov odbornej praxe potrebnej pre odpustenie vykonania justičnej skúšky z 20 rokov na 15 rokov a zároveň doplniť ďalšiu formu odbornej praxe, ktorú možno vziať do úvahy pri rozhodovaní o odpustení vykonania justičnej skúšky. Navrhovaná úprava tak vytvára vhodnejšie podmienky pre obsadzovanie voľných miest sudcov z radov odborníkov, najmä pre potreby správnych kolégií krajských súdov a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Skrátie doby trvania odbornej praxe súčasne vychádza z ústavnej úpravy podmienok pre vymenovanie do funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky (k tomu pozri čl. 134 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky), podľa ktorej sa pre vymenovanie do funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky vyžaduje, aby bol kandidát „*najmenej 15 rokov činný v právnickom povolaní*“. Niet legitímneho dôvodu pre odlišnú právnu úpravu podmienky pre prístup k funkcii sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky a sudcov všeobecných súdov.

K bodu 2 (§ 11 ods. 1)

Zmena platného a účinného znenia § 11 ods. 1 vychádza z novej právnej úpravy výberových konaní na funkciu sudcu. Podľa navrhovaného § 28 a nasl. sa voľné miesto sudcu na okresnom súde bude obsadzovať z kandidátov na funkciu sudcu, ktorých bude generovať hromadné výberové konanie. Voľné miesto sudcu sa súde vyššieho stupňa (§ 11 ods. 1 druhá veta) sa bude obsadzovať podľa doterajšej právnej úpravy, a to na základe výsledkov výberového konania, ktoré súdnej rade oznámi predseda výberovej komisie. Z uvedeného dôvodu preto dochádza k preformulovaniu znenia § 11 ods. 1 tak, aby toto znenie zodpovedalo novej právnej úprave hromadných výberových konaní.

K bodu 3 (§ 11 ods. 3)

Navrhovanou zmenou § 11 ods. 3 sa sleduje zlepšenie možností pre správne kolégiá obsadzovať voľné miesta sudcov z radov odborníkov pôsobiacich mimo justičného prostredia, ale aj napríklad z radov asistentov správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Právna úprava je cielená výlučne na správne kolégiá krajských súdov a nebude sa uplatňovať v prípade voľných miest iných kolégií krajských súdov.

K bodu 4 [§ 13 ods. 1 písm. c)]

Ide o zavedenie legislatívnej skratky „kancelária súdnej rady“, nakoľko predmetné označenie sa vyskytuje v dotknutej právnej úprave v jej viacerých ustanoveniach, pričom jeho používanie nie je jednotné.

K bodu 5 (§ 14)

V kontexte novej právnej úpravy hromadných výberových konaní sa navrhuje limitovať možnosť preloženia sudcu na iný súd toho istého stupňa uplynutím zákonom ustanovenej lehoty piatich rokov. Táto právna úprava nadväzuje na doterajšiu nie úplne

vyhovujúcu prax, kedy boli sudcovia pridelení na okresné sudy prekladaní na iné sudy pomerne v krátkom čase od ich vymenovania a pridelenia, čo neguje snahu zabezpečiť fungovanie súdov ich riadnym personálnym obsadením. Právna úprava sa bude vzťahovať aj na existujúcich sudcov okresných súdov.

Návrh zákona predpokladá možnosť uplatniť výnimku z tohto pravidla, a to v prípade dôvodov hodných osobitného zreteľa. Z hľadiska jej praktickej aplikácie pôjde napríklad o rodinné alebo zdravotné dôvody. Ustálenie obsahu pojmu „dôvody hodné osobitného zreteľa“ bude na orgáne, ktorý bude rozhodovať o preložení sudcu, t.j. na Súdnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“).

K bodu 6 (§ 24 ods. 9)

Navrhované doplnenie právnej úpravy súvisí so zriadením hodnotiacich komisií podľa nového znenia § 27b. Návrh zákona predpokladá, že členmi hodnotiacich komisií sa budú môcť stať aj sudcovia, ktorí majú prerušený výkon funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4. Zvolenie takéhoto sudcu do funkcie člena hodnotiacej komisie bude mať za následok znovu ujatie sa funkcie sudcu. Takýto sudca sa ujme funkcie buď na súde, na ktorom pôsobil pred prerušením výkonu funkcie sudcu alebo na inom súde, na ktorom je určené voľné miesto sudcu a na ktorý ho na tento účel preloží súdna rada.

K bodu 7 (§ 27b)

Navrhovaná právna úprava upúšťa od doterajšieho modelu hodnotenia sudcov, ktoré vykonávali predsedovia kolégií, resp. predsedovia grémií príslušných súdov. Po novom sa navrhuje, aby hodnotenie sudcov vykonávali hodnotiace komisie. Návrh zákona v tejto časti nadväzuje na programové vyhlásenie vlády, podľa ktorého *„Pravidelné hodnotenie práce sudcov, zavedené od roku 2012, je potrebné vyhodnotiť a dopracovať, aby plnilo svoju funkciu. Práca sudcu sa má hodnotiť komplexne, preto každý sudca má byť raz za päť rokov podrobený komplexnému hodnoteniu. Dnes hodnotenie sudcov vykonávajú kolegovia, výsledky nie sú verejne známe. Je potrebné dopracovať hodnotenie – najmä pokiaľ ide o hodnotiteľov. Vláda zváži vytvorenie tzv. hodnotiacich senátov, ktoré budú tvoriť sudcovia, ktorí sa budú venovať len tejto činnosti.“* Návrhom zákona teda dochádza k zmene subjektu, ktorý vykonáva hodnotenie sudcov.

Hodnotiace komisie bude kreovať súdna rada, ktorej sa navrhuje zveriť oprávnenie vymenúvať a odvolávať členov hodnotiacich komisií. Funkčné obdobie členov hodnotiacej komisie bude päť rokov. Navrhovať kandidátov na členov hodnotiacej komisie budú môcť orgány sudcovskej samosprávy, záujmové združenia sudcov a minister spravodlivosti.

Návrh zákona umožňuje, aby členmi hodnotiacich komisií mohli byť aj tzv. emeritní sudcovia. S tým súvisí aj navrhovaná zmena § 24; k tomu pozri bod 4.

S cieľom zabezpečiť úplnú profesionalizáciu hodnotiacich komisií sa navrhuje, aby sudcovia ustanovení do tejto komisie nevykonávali popri tejto činnosti funkciu sudcu. Ide o obdobný režim ako v prípade stáží sudcov (pozri § 13 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediach). Takto koncipovaná právna úprava umožní, aby sa členovia hodnotiacich komisií „na plný úväzok“ venovali len tejto činnosti. Návrh zákona ďalej predpokladá, že výkon činnosti v hodnotiacej komisii sa na účely zákona o sudcoch a prísediach bude považovať za výkon funkcie sudcu.

Hodnotiace komisie sa budú vytvárať pre obvod každého krajského súdu, a teda takto vytvorená komisia bude hodnotiť všetkých sudcov súdov, ktoré sa nachádzajú v obvode tohto krajského súdu. Osobitná situácia bude na Najvyššom súde Slovenskej republiky, na ktorom sa navrhuje zriadiť osobitnú komisiu len pre potreby hodnotenia práce sudcov tohto súdu. Sudcovia Špecializovaného trestného súdu budú hodnotení hodnotiacou komisiou vytvorenou pre obvod Krajského súdu v Bratislave. Pri vytváraní hodnotiacich komisií na úrovni krajských súdov sa navrhuje z dôvodu pretrhnutia možných lokálnych väzieb, aby sa do komisií volili sudcovia z obvodu iných krajských súdov. Návrh zákona zámerne nerieši otázku na základe akého kľúča sa majú obsadzovať miesta v hodnotiacich komisiách, t.j. z akého kraja vybrať členov hodnotiacich komisií pre potreby iného kraja. Túto otázku bude riešiť orgán, ktorý kreuje hodnotiace komisie, t.j. súdna rada, a to v rámci svojej kreačnej právomoci.

K bodu 8 [§ 27c písm. a)]

Navrhuje sa, aby v rámci hodnotenia sudcov bola braná do úvahy aj obtiažnosť vecí, o ktorých hodnotený sudca koná a rozhoduje, čím sa zvyrazňuje aj kvalitatívna stránka rozhodovacej činnosti hodnoteného sudcu.

K bodom 9 až 16

Ide o zmeny vyvolané zmenou subjektu vykonávajúceho hodnotenie sudcov. Z uvedeného dôvodu sa zohľadňuje existencia hodnotiacich komisií v súvisiacich ustanoveniach zákona o sudcoch a prísediach.

K bodu 17 (§ 27h)

Návrh zákona zavádza zverejňovanie hodnotení sudcov vrátane súvisiacej dokumentácie (námietky sudcu, stanovisko sudcovskej rady). V tejto časti návrh zákona napĺňa programové vyhlásenie vlády, podľa ktorého *„Pre zvýšenie verejnej kontroly vláda zmení právnu úpravu tak, aby sa výsledky hodnotenia sudcov zverejňovali.“* Súčasne sa realizuje úloha C.29. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 59 z 11. februára 2015 k návrhu akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na rok 2015.

Všeobecne k problematike výberových konaní

Návrhom zákona sa zavádza nový mechanizmus výberových konaní na obsadenie voľného miesta sudcu na okresných súdoch. Podstata novej právnej úpravy spočíva v zavedení tzv. hromadného výberového konania, ktorého cieľom je vytvoriť databázu kandidátov na funkciu sudcu, z ktorých sa budú priebežne obsadzovať voľné miesta sudcov na okresných súdoch. Voľné miesta sudcov na súdoch vyššieho stupňa sa budú obsadzovať tak ako doteraz.

Z hľadiska legislatívno-technického spracovania právnej úpravy je potrebné uviesť, že predkladateľ volí používanie pojmov „hromadné výberové konanie“ a „výberové konanie“ podľa § 28 ods. 3“, resp. „výberové konanie“. To znamená, že ak sa v texte § 28 až 29b používa pojem „výberové konanie“ rozumejú sa tým obe formy výberového konania. Ak sa má namysli len niektorá z týchto foriem, volí sa priame pomenovanie „hromadné výberové konanie“, resp. odkaz na výberové konanie podľa § 28 ods. 3.

K bodu 18 (§ 28)

V odseku 1 sa po vzore doterajšej právnej úpravy vymedzuje základná zásada pre obsadenie voľného miesta sudcu, ktorou je úspešné absolvovanie výberového konania. Táto zásada pripúšťa jedinú výnimku zo svojho uplatňovania, a to obsadenie voľného miesta preložením sudcu na iný súd rovnakého stupňa (napr. preloženie sudcu z okresného súdu na iný okresný súd alebo z jedného krajského súdu na iný krajský súd). V tejto časti nejde o novú právnu úpravu, ale o právnu úpravu prevzatú z doterajšieho znenia zákona; k tomu pozri § 28 ods. 1 v platnom znení.

V odsekoch 2 a 3 sa upravuje výberové konanie na okresných súdoch (odsek 2) a na súdoch vyššieho stupňa (odsek 3). Z hľadiska normatívneho vyjadrenia uvedeného zámeru sa navrhuje, aby sa rozlišovali dve formy výberového konania – výberové konanie na vopred neurčený počet miest sudcov (hromadné výberové konanie) a výberové konanie na vopred určený počet miest sudcov. Prvá forma výberového konania sa bude uplatňovať pri obsadzovaní voľných miest na okresných súdoch, druhá forma bude používaná na súdoch vyššieho stupňa, t.j. na krajských súdoch, Špecializovanom trestnom súde a na Najvyššom súde Slovenskej republiky.

Dôvodom zavedenia hromadného výberového konania je snaha urýchliť obsadzovanie voľných miest sudcov. Zavedenie novej podmienky ustanovenia do funkcie sudcu – predpoklady sudcovskej spôsobilosti – spôsobilo v aplikačnej praxi stav, že obsadenie voľného miesta sudcu trvá neúmerne dlho, a to najmä z dôvodu zabezpečovania podkladov pre overenie sudcovskej spôsobilosti zo strany Národného bezpečnostného úradu. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje, aby hromadné výberové konanie vygenerovalo databázu kandidátov na funkciu sudcu, ktorí budú podrobení procedúre overovania predpokladov sudcovskej spôsobilosti. Uvedeným riešením sa docieli stav, kedy bezprostredne po uvoľnení miesta sudcu na okresnom súde alebo po určení voľného miesta ministrom spravodlivosti ho bude možné obsadiť v relatívne krátkom čase. Súčasne bude splnená podmienka obsadenia voľného miesta sudcu na základe výsledkov výberového konania.

Výsledkom hromadného výberového konania bude vytvorenie databázy kandidátov na funkciu sudcu. Dôležitým momentom novej právnej úpravy je určenie počtu kandidátov na funkciu sudcu, ktorý ma hromadné výberové konanie generovať. Navrhuje sa, aby ich počet určoval minister spravodlivosti po prerokovaní so súdnou radou. Pri určovaní počtu kandidátov návrh zákona určuje vychádzať z predpokladaného počtu voľných miest sudcov v príslušnom kalendárnom roku. Určovanie predpokladaného počtu voľných miest sudcov sa bude zohľadňovať najmä prirodzenú fluktuáciu na súdoch (prerušenie výkonu funkcie sudcu v súvislosti so vznikom nároku na starobný dôchodok, úmrtia), odvolávanie sudcov z titulu dosiahnutia 65 rokov prezidentom Slovenskej republiky, ako aj z vývoja verejných financií. Uvedené kritériá však nie je nevyhnutné vyjadrovať normatívnym spôsobom, preto volí predkladateľ všeobecnú formuláciu „predpokladaný počet voľných miest sudcov“. Z praktického hľadiska je vždy namieste, aby minister určil taký počet kandidátov na funkciu sudcu, ktorý bude prevyšovať predpokladaný počet voľných miest sudcov.

V súvislosti s novou právnou úpravou je namieste aj ozrejmenie niektorých pojmov používaných na označenie osoby, ktorá sa uchádza o voľné miesto sudcu. Na označenie tejto osoby aj doterajšie znenie právnej úpravy používalo dve označenia – uchádzač a kandidát na

funkciu sudcu. Uchádzačom treba rozumieť osobu, ktorá má záujem stať sa sudcom a na tento účel sa prihlásila do výberového konania. Uchádzačom je však aj sudca, ktorý sa uchádza o funkciu sudcu na súde vyššieho stupňa. Kandidát na funkciu sudcu je pojem používaný v texte Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti s rozhodovaním, či spĺňa alebo nespĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti. Ak je zákonným predpokladom vymenovania a pridelenia sudcu výberové konanie, tak je nepochybné, že kandidátom na funkciu sudcu môže byť len osoba, ktorá ako uchádzač o funkciu sudcu úspešne absolvovala výberové konanie. Tejto logike je podriadená aj nová právna úprava.

Účel výberového konania je vymedzený v odseku 4, táto právna úprava zodpovedá doterajšiemu účelu výberového konania podľa § 28 ods. 4 prvá veta platného znenia zákona o sudcoch a prisediaciach.

V odseku 5 sa definuje verejný charakter výberového konania; aj v tomto prípade ide o právnu úpravu prevzatú z doterajšieho znenia zákona (k tomu pozri § 28 ods. 5 platného znenia zákona).

Zásada zákazu diskriminácie vyplývajúca z navrhovaného odseku 6 je prevzatou úpravou z doterajšieho § 28 ods. 4 posledná veta.

K bodu 19

§ 28a

Ustanovenie nového § 28a rieši problematiku vyhlasovania výberového konania a jeho organizačné a technické zabezpečenie.

Subjektom, ktorý vyhlasuje hromadné výberové konanie bude predseda súdnej rady a v prípade výberového konania na súde vyššieho stupňa ním bude predseda príslušného súdu. Ide teda o odklon od doterajšej právnej úpravy, podľa ktorej výberové konanie vyhlasoval vždy predseda súdu, na ktorom sa obsadzovalo voľné miesto sudcu.

V prípade hromadného výberového konania je namieste koncentrovať jeho vyhlasovanie u jedinej osoby, a to najmä z ohľadom na požiadavku, aby sa hromadné výberové konanie uskutočňovalo v rovnakom čase (termíne). Hromadné výberové konania sú koncipované na regionálnom princípe, to znamená, že hromadným výberovým konaním sa obsadzujú voľné miesta sudcov v obvode krajského súdu. Výsledkom hromadného výberového konania je vytvorenie databázy kandidátov na funkciu sudcu zvlášť pre obvod každého krajského súdu. Vzhľadom na tieto požiadavky sa navrhuje, aby sa hromadné výberové konania vyhlasovali súčasne v obvodoch všetkých krajských súdov, a to aspoň raz ročne, pričom predseda súdnej rady má možnosť zvoliť buď jarný alebo jesenný termín výberového konania; tento koncept sa aplikuje aj v prípade uskutočňovania justičných skúšok (k tomu pozri § 12 ods. 4 zákona č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Dikcia „aspoň raz ročne“ umožňuje, aby boli hromadné výberové konania vyhlasované aj viackrát ročne – podstatné však je, že bez ohľadu na ich počet v roku, musia sa vždy uskutočniť súčasne vo všetkých obvodoch krajských súdov.

V odseku 2 sa rieši verejný charakter vyhlásenia výberového konania. Fakticky sa preberá doterajšia právna úprava § 28 ods. 3 pôvodného znenia zákona.

V odseku 3 sa rieši otázka administratívneho a organizačného zabezpečenie priebehu výberového konania. V tomto prípade sa navrhuje, aby výberové konanie zabezpečoval predseda príslušného krajského súdu, ak ide o hromadné výberové konanie [písmeno a)], resp. predseda príslušného súdu, ak ide o výberové konania na obsadenie voľného miesta sudcu na súde vyššieho stupňa [písmeno b)].

§ 28b

V novom § 28b sa upravujú podmienky účasti vo výberovom konaní (odsek 1) a prihlasovanie do výberového konania, ako aj zverejňovanie zákonom ustanovených údajov o prihlásených uchádzačoch (odseky 2 a 3)

Dikcia použitá v odseku 1 predznačuje, že výberového konania sa môže zúčastniť sudca (právna úprava cieľi najmä na výberové konanie na súde vyššieho stupňa) a osoba, ktorá nie je sudcom a ktorá spĺňa zákonom ustanovené predpoklady. Zachováva sa teda koncept otvorených výberových konaní aj pre osoby z mimo justičného prostredia na všetkých súdoch vrátane súdov vyššieho stupňa; pri definovaní podmienok účasti vo výberovom konaní sa vychádza z doterajšieho znenia § 28 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich. Upúšťa sa však od podmienky absolvovania tzv. prípravného vzdelávania, čo zodpovedá požiadavke vyplývajúcej z programového vyhlásenia vlády; k tomu pozri odôvodnenie k § 28d.

V odsekoch 2 a 3 sa preberá doterajšia právna úprava § 28 ods. 6 a 7 zákona o sudcoch a prísediacich. Zachováva sa teda úroveň transparentnosti výberových konaní spočívajúca v zverejňovaní zákonom ustanovených údajov o uchádzačoch prihlásených do výberového konania.

§ 28c

V novom § 28c sa upravuje obsah výberového konania a niektoré aspekty jeho priebehu a ukončenia. Ide o právnu úpravu preberanú z doterajšieho znenia zákona; k tomu pozri § 28 ods. 4 druhá a tretia veta, § 28 ods. 5 tretia veta a § 28 ods. 8. V porovnaní s doterajšou právnou úpravou sa navrhuje zveriť vytváranie databáz podľa § 28c ods. 1 do pôsobnosti Justičnej akadémie Slovenskej republiky. Súčasne sa do zákona preberá právna úprava pôvodne obsiahnutá vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 483/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu v znení „Psychologické posúdenie sa vykonáva aplikáciou psychodiagnostických metód určených ministerstvom.“.

Novou je právna úprava navrhovaná v § 28c ods. 3. Zavedenie tejto právnej úpravy si vyžiadala nový koncept hromadných výberových konaní. Prvá veta a druhá veta ustanovenia platia pre všetky formy výberového konania. Ich cieľom je zabezpečiť po skončení výberového konania zoznam uchádzačov podľa poradia ich úspešnosti vo výberovom konaní. V prípade, že dvaja alebo viacerí uchádzači dosiahli rovnaké poradie, bude sa o konečnom poradí rozhodovať žrebovaním. Tretia veta ustanovenia sa vzťahuje len na hromadné výberové konanie. V tomto prípade je zámerom, aby sa poradie úspešnosti uchádzačov odvíjalo aj podľa počtu obsadzovaných miest kandidátov na funkciu sudcu. Príklad: hromadným výberovým konaním treba obsadiť 20 miest kandidátov na funkciu sudcu. Do výberového konania sa prihlási 100 uchádzačov. Z prihlásených uchádzačov dosiahne

minimálny počet bodov na to, aby ich bolo možné považovať za úspešných 50 uchádzačov. V tomto prípade sa teda zoradia všetci 50 úspešní uchádzači podľa počtu bodov dosiahnutých v hromadnom výberovom konaní (od najvyššieho po najnižší počet bodov). Prvých 20 uchádzačov sa stáva kandidátmi na funkciu sudcu a sú zaradení do databázy podľa § 28d návrhu zákona. V prípade, že uchádzači napríklad na 18. až 25. mieste majú rovnaký celkový počet bodov, rozhodne sa o ich konečnom poradí žrebom. Pri tomto žrebovaní bude potrebné vyžrebovať troch uchádzačov, ktorí obsadia 18., 19. a 20. miesto, t.j. uskutočnia sa tri žrebovania poradia. Žrebovanie sa však uskutoční aj medzi uchádzačmi, ktorí sa umiestnili na vyšších pozíciách – určenie tohto poradia je dôležité pri následnom kreovaní databázy podľa § 28d. Z uvedeného dôvodu je dikcia „*V prípade rovnosti poradia sa rozhodne žrebom.*“ všeobecného charakteru a neviaže sa len na hraničnú situáciu kandidátov „oscilujúcich nad a pod čiarou“ danou počtom miest kandidátov na funkciu sudcu. To znamená, že ak najvyšší počet bodov dosiahli dvaja uchádzači, bude potrebné žrebom určiť poradie ich úspešnosti.

Posledné dve vety odseku 4 vychádzajú z doterajšej právnej úpravy § 27ga ods. 1 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 195/2014 Z. z., podľa ktorého „*Bezodkladne po oznámení výsledkov výberového konania¹²⁾ kancelária súdnej rady doručí kandidátovi na vymenovanie za sudcu, ktorým je uchádzač o funkciu sudcu, ktorý sa umiestnil vo výberovom konaní ako prvý v poradí, dotazník podľa osobitného predpisu.¹³⁾*“. Predmetné ustanovenie vymedzovalo obsah pojmu „kandidát na funkciu sudcu“; podľa pôvodnej úpravy ním bol uchádzač, ktorý sa umiestnil vo výberovom konaní ako prvý v poradí. Toto obsahové vymedzenie však nezodpovedá novému konceptu hromadného výberového konania. Preto sa navrhuje obsah tohto pojmu vymedziť v zákone o sudcoch a prísediach, a to tak, že ním bude treba rozumieť úspešných uchádzačov v hromadnom výberovom konaní. Predloženým návrhom zákona súčasne dochádza k zmene cit. zákona o súdnej rade. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že o kandidátovi na funkciu sudcu možno hovoriť nie len v prípade hromadného výberového konania, ale aj v prípade výberového konania podľa § 28 ods. 3. Výberového konania podľa § 28 ods. 3, t.j. výberového konania na obsadenie voľného miesta sudcu na súde vyššieho stupňa sa môžu zúčastniť ako sudcovia, tak osoby, ktoré nie sú sudcami. O kandidáta na funkciu sudcu ide v tomto prípade vtedy, ak je úspešným uchádzačom práve ten, ktorý nie je sudcom.

§ 28d

Navrhovaný § 28d je novým prvkom v právnej úprave, ktorého cieľom je vytvoriť databázu kandidátov na funkciu sudcu pre potreby obsadzovania voľných miest na okresných súdoch. Podľa odseku 1 sa bude vytvárať 8 databáz, a to zvlášť pre potreby obvodu každého krajského súdu.

V odseku 2 sa upravuje zásada, podľa ktorej sa voľné miesto sudcu na okresnom súde obsadzuje z databázy toho krajského súdu, v ktorého obvode sa nachádza dotknutý okresný súd. Zákon pripúšťa jednu výnimku, kedy bude možné „siahnúť“ aj po kandidátovi z databázy iného krajského súdu – pôjde o prípad, kedy nebude v príslušnej databáze žiaden kandidát. V tomto prípade návrh zákona umožňuje dvojaké riešenie, a to buď sa obsadí voľné miesto sudcu výberom kandidáta z databázy iného krajského súdu alebo sa vyhlási hromadné výberové konanie. Využitie postupu podľa § 28d ods. 2 nie je príkazom, ale možnosťou; uvedené vyplýva z dikcie „...*možno voľné miesto sudcu obsadiť aj...*“. Dovetok „ustanovenie odseku 3 sa použije primerane“ určuje kľúč, podľa ktorého sa využívajú iné databázy. Týmto kľúčom je poradie úspešnosti uchádzačov v databázach iných krajských súdov.

Ak odsek 2 ustanovuje to, z akej databázy vyberať budúcich sudcov, odsek 3 ustanovuje ako majú byť kandidáti na funkciu sudcu v databáze zoradení. Kandidáti sa budú v jednotlivých databázach zoradovať podľa úspešnosti v hromadnom výberovom konaní, t.j. podľa počtu dosiahnutých bodov v hromadnom výberovom konaní, resp. podľa poradia úspešnosti určeného na základe § 28c ods. 3.

Druhá veta v § 28d ods. 3 má za cieľ zaviesť pravidlo pravidelnej aktualizácie databázy kandidátov na funkciu sudcu. V praxi to bude znamenať, že prvým hromadným výberovým konaním sa získa určený počet kandidátov na funkciu sudcu. Zákon predpokladá priebežné obsadzovanie voľných miest sudcov na okresných súdoch z takto vytvorenej databázy, a teda zároveň aj postupné ubúdanie kandidátov z tejto databázy. Ak nastane situácia, že do ďalšieho hromadného výberového konania nedôjde k úplnému vyprázdneniu databázy, tak ďalší kandidáti sa zaradia do príslušnej databázy podľa ich úspešnosti, a to aj na úkor pôvodných kandidátov, ktorí boli v skôr vykonanom hromadnom výberovom konaní menej úspešní.

Ustanovenia § 28d ods. 2 a 3 je potrebné vnímať aj v kontexte právnej úpravy § 27ha zákona o súdnej rade. To znamená, že samotné zaradenie do databázy kandidátov na funkciu sudcu nestačí, keďže podľa navrhovaného § 27ha ods. 2 treba brať v zreteľ aj podmienku splnenie predpokladov sudcovskej spôsobilosti.

Podľa programového vyhlásenia vlády „*Prípravné vzdelávanie sudcu, ktoré je predpokladom toho, aby sa právnik, ktorý nepracuje v justícii, uchádzal o funkciu sudcu, predstavuje bariéru záujmu uchádzať sa o túto funkciu pre právnikov nepôsobiacich v justícii. Vláda zmení právnu úpravu tak, aby sa prípravné vzdelávania týkalo len tých uchádzačov, ktorí boli úspešní vo výberovom konaní na funkciu sudcu.*“. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje koncept, podľa ktorého prípravné vzdelávanie nebude podmienkou účasti vo výberovom konaní (k tomu pozri nové znenie podmienok účasti vo výberovom konaní podľa § 28b ods. 1). V nadväznosti na uvedené sa však zavádza povinnosť pre kandidáta na funkciu sudcu absolvovať prípravné vzdelávanie. Prípravné vzdelávanie bude zabezpečovať Justičná akadémia Slovenskej republiky, čo vyplýva z platného a účinného znenia § 3 ods. 2 prvá veta zákona č. 548/2003 Z. z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Nesplnenie tejto povinnosti bude znamenať, že takýto kandidát nebudem môcť byť vymenovaný do funkcie sudcu. Uvedené vyplýva z novelizácie zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá je uvedená v čl. II, a to z navrhovaného § 27fa ods. 2, podľa ktorého „*Predseda súdnej rady na základe oznámenia ministra podľa odseku 1 písomne prizve na zasadnutie súdnej rady kandidátov na funkciu sudcu, ktorí spĺňajú predpoklady sudcovskej spôsobilosti a ktorí absolvovali prípravné vzdelávanie tak, aby ...*“.

Podľa navrhovaného odseku 5 budú databázy zverejňované na webovom sídle ministerstva. Z praktického hľadiska sa predpokladá zverejnenie celkovo 8 databáz, a to podľa jednotlivých krajských súdov. V databázach sa bude zverejňovať meno a priezvisko kandidáta na funkciu sudcu. Ďalej sa v nich bude uvádzať údaj o tom, že kandidát spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti a o tom, že absolvoval prípravné vzdelávanie.

K bodu 20 (§ 29 ods. 1 a 2)

Pôvodné ustanovenie § 29 o kreovaní výberovej komisie a základných zásadách jej činnosti sa aktualizuje s ohľadom na zavedenie hromadného výberového konania.

Doterajšia právna úprava zloženia výberovej komisie zostáva zachovaná v rozsahu počtu členov výberovej komisie (5 členov), pomeru zastúpenia nominantov súdnej moci a iných zložiek štátnej moci (3:2) a kreovania databáz kandidátov na členov výberovej komisie. Navrhovaný zákon upúšťa od nominácie člena výberovej komisie Národnou radou Slovenskej republiky. Po novom bude členov výberovej komisie vymenúvať predseda súdu, ak pôjde o výberové konanie na súde vyššieho stupňa a predseda súdnej rady, ak pôjde o hromadné výberové konanie. Z hľadiska pomeru zastúpenia zložiek štátnej moci (3:2) vo výberových komisiách bude zloženie výberových komisií rovnaké. V prípade hromadného výberového konania sa navrhuje nasledovné zastúpenie: 2 členovia súdna rada, 1 člen kolégium predsedov sudcovských rád a 2 členovia minister spravodlivosti. V prípade výberového konania na voľné miesto na krajskom súde, Špecializovanom trestnom súde a najvyššom súde sa navrhuje nasledovné zastúpenie: 1 člen súdna rada, 1 člen sudcovská rada, 1 člen kolégium a 2 členovia minister.

Súdna rada a minister budú aj naďalej nominovať kandidátov na členov výberových komisií tak, že ich určia (zvolia alebo vymenujú) vopred, pričom následne sa podľa potreby vyberie z databázy člen výberovej komisie. Vzhľadom na to, že po novom sa hromadné výberové konania majú vykonávať súčasne v obvodoch ôsmich krajských súdov, navrhuje sa zvýšiť počet kandidátov na členov výberovej komisie za súdnu radu a ministra spravodlivosti tak, aby každý z nich nominoval aspoň 16 kandidátov na člena výberovej komisie. Pri zachovaní súčasnej právnej úpravy (každý nominuje 4 kandidátov) by nebolo objektívne možné vytvoriť naraz osem výberových komisií.

K bodu 21 (§ 29a a 29b)

§ 29a

Nové ustanovenie § 29a je reflexiou doterajšieho znenia § 28 ods. 9 zákona o sudcoch a prísediach v znení zavedenom zákonom č. 33/2011 Z. z. Vo svojej podstate nejde o novú právnu úpravu. V prípade výberového konania na ustanovenie do vyššej sudcovskej funkcie (predseda senátu na súde vyššieho stupňa) sa bude aplikovať úprava, ktorú schválila súdna rada po dohode s ministrom spravodlivosti. Na tento účel sa v čl. II navrhuje rozšírenie pôsobnosti súdnej rady.

§ 29b

Pôvodné splnomocnenie na vydanie vykonávacieho predpisu bolo obsiahnuté v § 28 ods. 10 zákona o sudcoch a prísediach. Vzhľadom na zmenu systematiky právnej úpravy výberového konania sa navrhuje jeho vyjadrenie v samostatnom ustanovení. Nad rámec pôvodného splnomocnenia nový vykonávací predpis zároveň upraví odmeňovanie členov výberovej komisie, ktorí nie sú sudcami.

K bodu 22

Doterajšia limitácia pri vyplácaní odmien sudcov sa týkala ako rozpočtovej kapitoly ministerstva spravodlivosti, tak aj rozpočtovej kapitoly Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (resp. od 1.1.2017 rozpočtovej kapitoly Kancelárie Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky). Vzhľadom na oddelenosť týchto rozpočtových kapitol sa navrhuje obmedzujúce pravidlo podľa § 78a ods. 5 prvá veta vzťahnuť len na odmeny sudcov, ktoré sú vyplácané z rozpočtovej kapitoly ministerstva spravodlivosti.

K bodom 23

Predkladateľ navrhovaným ustanovením odstraňuje nežiaducu dvojkolažnosť vo vzťahu k postupu, v rámci ktorého sa prejednávajú priestupky sudcov v zmysle zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (ďalej len „priestupkový zákon“). Súčasná právna úprava na jednej strane upravuje obligatórny postup orgánu oprávneného na prejedávanie priestupkov a na strane druhej upravuje situácie kedy priestupky sudcu v zmysle priestupkového zákona prejednáva disciplinárny senát.

Súčasný legislatívny riešenie sa javí ako nežiaduce, nakoľko v praxi môže dochádzať na jednej strane k vyhýbaniu sa uloženiu finančnej sankcie, napr. v prípade, že sudca by spáchal niektorý z priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, za ktorý by mu bola štandardne v priestupkovom konaní vedenom orgánom oprávneným na prejedávanie takýchto priestupkov uložená pokuta, avšak v prípade ak by sa priestupok prejednal v disciplinárnom konaní prichádza do úvahy situácia, kedy by bolo sudcovi za spáchanie priestupku uložené len napomenutie, čím by sa vyhol finančnej sankcii.

Na strane druhej by taktiež nebola optimálna ani opačná situácia, kedy by bol sudca ochotný zaplatiť pokutu ako sankciu uloženú zo strany orgánu prejednávajúceho priestupok, avšak tento orgán by v zmysle súčasnej úpravy zákona o sudcoch a prísediach odovzdal alebo postúpil vec orgánu, ktorý je aktívne legitimovaný k iniciovaniu disciplinárneho konania a následne by výsledkom disciplinárneho konania bolo disciplinárne opatrenie, ktoré je neprimerane prísnejšie.

Ďalším problematickým aspektom je skutočnosť, že aj v prípade ak by orgán oprávnený na prejednanie priestupku postúpil alebo odovzdal vec orgánu, ktorý je aktívne legitimovaný k iniciovaniu disciplinárneho konania nemusí to automaticky znamenať, že tento orgán v danej veci naozaj bude iniciovať disciplinárne konanie.

V neposlednom rade je spomínanou dvojkolažnosťou zapríčinený ďalší negatívny aspekt, ktorým je, že prejednanie priestupku sa môže stať zbytočne zdĺhavým procesom. Predkladateľ s ohľadom na vyššie uvedené a taktiež s poukazom na zákon č. 79/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a o doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého sudcovia už nie sú vyňatí z pôsobnosti priestupkového zákona ponecháva pôsobnosť v oblasti prejedávania priestupkov sudcov v zmysle priestupkového zákona len na orgán oprávnený prejednávať priestupky a odoberá v tomto smere pôsobnosť disciplinárnym senátom.

K bodu 24 (§ 115a)

V súčasnej právnej úprave doposiaľ absentovalo zreteľné vymedzenie požadovanej miery zavinenia, teda subjektívnej stránky jednotlivých skutkových podstat disciplinárnych previnení. Uvedené je podstatným determinantom pre určenie, kedy sa pre vznik disciplinárnej zodpovednosti vyžaduje úmyselné zavinenie sudcu, a kedy stačí zavinenie sudcu z nebanlivosti. Nakoľko subjektívna stránka skutkovej podstaty disciplinárneho

previnenia musí byť v disciplinárnom konaní preukázaná považujeme za potrebné odstránenie deficitu vymedzenia subjektívnej stránky tak ako uvádzame vyššie.

Nejasnosť súčasného znenia právnej úpravy vo vzťahu k vymedzeniu subjektívnej stránky disciplinárnych previnení by mohla vyvolávať stav právnej neistoty sudcu, nakoľko tento nemusí vedieť, či jeho konanie napĺňa alebo nenapĺňa znaky skutkovej podstaty disciplinárneho previnenia, pričom súčasne je absencia vymedzenia subjektívnej stránky spôsobilá negatívne ovplyvňovať aplikačnú prax disciplinárnych senátov. Disciplinárne senáty môžu rozdielne pristupovať k výkladu jednotlivých subjektívnych stránok disciplinárnych previnení, čo môže viesť k rozličnej rozhodovacej činnosti disciplinárnych senátov v obdobných resp. rovnakých situáciách. Odvodzovanie formy zavinenia prostredníctvom subsidiárneho použitia všeobecnej časti Trestného zákona sa javí ako nepostačujúce.

Subjektívna stránka disciplinárnych previnení sa v navrhovanej právnej úprave vymedzuje jednak všeobecne, a to tým spôsobom, že pre zodpovednosť za disciplinárne previnenie stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak v rámci jednotlivých skutkových podstatách disciplinárnych previnení nie je výslovne uvedené, že treba úmyselné zavinenie. Súčasne je potrebné upresniť, čo sa má na mysli pod pojmom nedbanlivosť na účely predmetnej právnej úpravy. S ohľadom na uvedené sa preto do právnej úpravy zahrnula definícia nedbanlivosti, pričom táto z hľadiska analógie zodpovedá tzv. vedomej nedbanlivosti, ktorá je zaužívaná v našom právnom poriadku; k tomu pozri napríklad § 16 písm. a) Trestného zákona. Pri pojmovom vymedzení nedbanlivosti sa vychádza aj z medzinárodných dokumentov Benátskej komisie (CDL-AD(2014)006, Joint Opinion on the draft Law on disciplinary liability of Judges of the Republic of Moldova, Opinion no. 755 / 2014, zo dňa 21.-22.marca 2014), v zmysle ktorých konanie sudcu v úmysle, v zlej viere, alebo vo vedomej nedbanlivosti môže zakladať disciplinárnu zodpovednosť za spáchanie disciplinárneho previnenia.

K bodom 25 a 26

Navrhovanou právnou úpravou sa vypúšťa disciplinárne previnenie spočívajúce v porušení povinností pri výkone správy súdu podľa osobitného predpisu, nakoľko v tomto prípade nemožno hovoriť o výkone súdnictva. Odstraňuje sa tak dvojkoľajnosť doterajšej právnej úpravy, podľa ktorej porušenie povinností orgánu riadenia a správy súdov (t.j. predsedu a podpredsedu súdu) bolo možné postihnúť buď v disciplinárnom konaní alebo odvolaním z funkcie ministrom spravodlivosti.

K bodom 27 a 28

V nadväznosti na zavádzaný § 115a sa v právnej úprave dotknutých disciplinárnych previnení vyslovne zavádza úmyselná forma zavinenia. Navrhovaná právna úprava vypúšťa z dotknutého ustanovenia podmienku, predmetom ktorej je miera zavinenia, nakoľko požadovaná subjektívna stránka je navrhovanou právnou úpravou jasne definovaná, a preto už ďalej nie je priestor pre takéto posudzovanie miery zavinenia.

K bodom 29, 30 a 33

V nadväznosti na zmeny navrhované v novelizačných bodoch 22 a 23 sa vykonávajú zmeny súvisiacich ustanovení, čím sa dosiahne celkový súlad jednotlivých ustanovení navrhovanej právnej úpravy.

K bodom 31 a 32

Ide o zmeny vyvolané zmenou právnej úprav postihu sudcov za priestupky; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 23.

K bodu 34 (§ 117 ods. 9)

Navrhovaná zmena rieši dve otázky – v prvom rade sa vypúšťa úprava týkajúca sa priestupkov a ich stíhania v prípade sudcov. Namiesto tejto právnej úpravy sa súčasne dopĺňa do režimu § 117 ods. 9 možnosť predsedu súdu riešiť disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. c)

K bodu 35 (§ 118 ods. 1)

Ide o legislatívno-technickú úpravu vnútorného odkazu v dôsledku zmeny štruktúry § 120.

K bodu 36 (§ 119 ods. 1)

Ide o zmeny vyvolané zmenou právnej úprav postihu sudcov za priestupky; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 23.

K bodu 37

Nová právna úprava taktiež upravuje problematiku zbavovania členov disciplinárnych senátov od povinnosti mlčanlivosti. Doposiaľ nebolo zo znenia právnej úpravy jasné, ktorý subjekt je oprávnený k takémuto zbaveniu mlčanlivosti. Vychádzajúc jednak zo skutočnosti, že súdna rada je v zmysle navrhovanej právnej úpravy jediným subjektom zabezpečujúcim činnosť disciplinárnych senátov a ďalej vychádzajúc taktiež z *analógie iuris* navrhovaná právna úprava priznáva predsedovi súdnej rady oprávnenie spočívajúce v zbavení predsedov a členov disciplinárnych senátov od povinnosti mlčanlivosti. Pre porovnanie možno v tejto súvislosti vziať do úvahy zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok), *in concreto* § 39 ods. 2, podľa ktorého povinnosti zachovávať mlčanlivosť môže notára za splnenia určitých podmienok zbaviť účastník konania alebo jeho právni nástupcovia, minister alebo predseda okresného súdu, v obvode ktorého mal notár sídlo. V súvislosti s uvedeným možno poukázať na skutočnosť, že podobne ako je uvedené aj v § 30 ods. 10 zákona o sudcoch a prísediach má túto možnosť osoba, v ktorej prospech notár zachováva mlčanlivosť, pričom v tomto prípade pôjde o účastníkov. Avšak v tejto súvislosti treba poukázať na skutočnosť, že okrem uvedeného subjektu má túto možnosť aj subjekt, ktorý vymenúva notára do funkcie, v tomto prípade minister.

Obdobnú logiku vo vzťahu k zbaveniu mlčanlivosti subjektom, ktorý vymenúva dotknutú osobu do funkcie majú aj iné príbuzné právne predpisy. Možno spomenúť zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v zmysle ktorého podľa

§ 32 ods. 2 písm. b), osobou oprávnenou na zbavenie mlčanlivosti exekútora je aj minister, pričom tento je obdobne ako pri notároch osobou, ktorá ho vymenúva.

V nadväznosti na spomenuté preto navrhovaná právna úprava prichádza s východiskom, ktoré spočíva v možnosti považovať za osobu oprávnenú na zbavenie mlčanlivosti dotknutého subjektu takú osobu, ktorá tento subjekt vymenúva, resp. volí, pričom v danom prípade pôjde o súdnu radu a keďže súdna rada je kolektívnym orgánom, pre predchádzanie komplikácií spojených s kolektívnym charakterom tohto orgánu navrhovaná právna úprava zveruje toto oprávnenie konkrétne predsedovi súdnej rady.

K bodom 38 a 39

V zmysle čl. 141a ods. 5 písm. g) Ústavy Slovenskej republiky, voľba ako aj odvolávanie členov disciplinárnych senátov a taktiež predsedov disciplinárnych senátov patrí do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky, avšak v zmysle súčasného znenia § 119 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich činnosť disciplinárnych senátov organizačne a technicky zabezpečuje Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). *De lege lata* teda možno hovoriť o určitej bipartite vo vzťahu k subjektom podieľajúcim sa na zabezpečovaní činnosti disciplinárnych senátov.

Vyriešenie otázky určenia jediného subjektu, v ktorého pôsobnosti bude fungovanie disciplinárnych senátov, od voľby členov disciplinárnych senátov, počnúc kontrolou ich činnosti až po organizačné a technické zabezpečovanie ich činnosti, sa javí ako prostriedok na zabezpečenie výraznejšej plynulosti disciplinárnych konaní a súčasne tak na zabezpečenie celkového zefektívnenia činnosti disciplinárnych senátov. Určený subjekt bude jediným zodpovedným subjektom vo vzťahu ku kreovaniu, ako aj ku všetkým aspektom činnosti disciplinárnych senátov, pričom jeho výlučná zodpovednosť bude smerovať najmä k voľbe ako aj odvolávaniu členov disciplinárnych senátov ako aj ich predsedov, pričom súčasne bude v jeho pôsobnosti organizačné a technické zabezpečenie činnosti disciplinárnych senátov, ako aj kontrola činnosti disciplinárnych senátov. V rámci prípravy konceptu navrhovanej právnej úpravy predkladateľ konzultoval možné alternatívy ako aj s nimi spojené dopady na prax s členmi pracovnej skupiny, medzi ktorými boli aj zástupcovia najvyššieho súdu a súdnej rady. Možno v tejto súvislosti poukázať na to, že navrhovaná právna úprava je okrem iného, naplnením požiadaviek vyplývajúcich z programového vyhlásenia vlády SR, podľa ktorého *„S cieľom zabezpečenia plynulého priebehu konaní pred disciplinárnymi senátmi vo veciach disciplinárnych konaní proti sudcom vláda po konzultácii so Súdnou radou a Najvyšším súdom SR prijme legislatívne opatrenie, ktoré určí jednoznačný orgán dohľadu nad plynulosťou týchto konaní pri zachovaní zloženia disciplinárnych senátov.“*

Vzhľadom na skutočnosť, že súdna rada predstavuje vrcholný orgán sudcovskej legitimacy navrhovaná právna úprava určuje, že celkové zabezpečenie činnosti disciplinárnych senátov (kreovanie ako aj organizačné a technické zabezpečenie) patrí práve do jej pôsobnosti. Na základe uvedeného tak dôjde k odstráneniu vyššie spomínanej bipartity, čo prispeje k zefektívneniu činnosti disciplinárnych senátov.

Súčasne navrhovaná právna úprava taktiež bližšie upravuje kontrolu činnosti disciplinárnych senátov, nakoľko doterajšia právna úprava sa tejto otázke zvlášť nevenovala. Vzhľadom na to, že celkovo činnosť zabezpečuje jediný subjekt, ktorým je súdna rada, nová právna úprava priznáva súdnej rade v oblasti kontroly resp. dohľadu nad činnosťou

disciplinárneho súdu kompetencie analogicky, po vzore kompetencií predsedu súdu (ako je uvedené v § 53 zákona č. 757/2004 o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Navrhovaná právna úprava zveruje kompetencie v oblasti kontroly, resp. dohľadu nad činnosťou disciplinárneho súdu súdnej rade ako kolektívnemu orgánu, nie predsedovi súdnej rady, nakoľko uvedené je žiaduce vo vzťahu k predídeniu riziku spočívajúcemu v možnom vzniku konfliktu so zreteľom na oprávnenie predsedu súdnej rady, ktorého predmetom je v zmysle § 120 ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch a prísediach návrhová iniciatíva v disciplinárnom konaní. Táto návrhová iniciatíva sa vzťahuje aj na prípady, kedy návrh smeruje voči predsedovi disciplinárneho senátu, čo by v kombinácii s kompetenciou vykonávať dohľad tak ako je navrhované v rámci novej právnej úpravy mohlo viesť ku vzniku konfliktu záujmov.

Alternatívne sa navrhuje zveriť dohľadové oprávnenia predsedovi súdnej rady a z dôvodu predchádzania vzniku konfliktu záujmov ako je popísaný v predchádzajúcom odseku sa navrhuje, aby v prípade disciplinárnych konaní, ktoré inicioval predseda súdnej rady vykonával dohľadové oprávnenia iný člen súdnej rady, ktorého určí súdna rada.

V prípade oboch alternatív sa však navrhuje odňať súdnej rade oprávnenie podľa § 3b písm. d) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 195/2014 Z. z.; k tomu pozri bližšie odôvodnenie k čl. II.

K bodu 40

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je predovšetkým zrýchliť proces navrhovania kandidátov, nakoľko určený dvojnásobný počet sa v praxi javí ako nadbytočný. Vo vzťahu k samotnej podstate voľby ostáva tento princíp zachovaný a napĺňaný, nakoľko súdna rada je aj naďalej oprávnená navrhnúť kandidáta nezvoliť, čo má za následok opätovný návrh kandidáta zo strany oprávnených subjektov.

K bodom 41 a 42

Ide o zmeny vyvolané zmenou právnej úprav postihu sudcov za priestupky; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 23.

K bodu 43

Subjektívna lehota na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi sa javí ako nedostatočná, a to najmä v prípadoch konštatovania porušenia práva na konanie bez zbytočných prieťahov. Neprimerane krátka subjektívna lehota tak vedie v praxi k nie ojedinelému zastavovaniu disciplinárnych konaní disciplinárnymi senátmi len z dôvodu oneskoreného podania disciplinárneho návrhu. Predĺžením subjektívnej lehoty súčasne príde aj k zjednoteniu subjektívnych lehôt na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti exekútorom (12 mesiacov) a notárov (1 rok).

Navrhovaná všeobecná trojročná objektívna lehota analogicky vychádza z premlčania trestného stíhania ostatných prečinov podľa Trestného zákona, súčasne tiež zjednocuje objektívnu lehodu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi s

objektívnou lehotou na podanie návrhu na začatie konania proti notárovi, ktorá je tiež trojročná.

Navrhuje sa predĺžená päťročná objektívna lehota v prípade, ak ide o disciplinárne previnenie, ktorého sa sudca dopustil zavineným konaním, ktoré má za následok priet'ahy v súdnom konaní, keďže disciplinárna zodpovednosť je častokrát vyvodzovaná na podklade rozhodnutí ústavného súdu resp. Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúceho priet'ahy, pričom tieto rozhodnutia sú niekedy vydané až po v súčasnosti uplatňovanej štvorročnej objektívnej lehote, čím je zmarené vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti, hoci štátu/súdu bola ústavným súdom/Európskym súdom pre ľudské práva uložená povinnosť vyplatiť primerané zadosťučinenie za zbytočné priet'ahy.

K bodu 44 (§ 120 ods. 7)

Ide o zmeny vyvolané zmenou právnej úprav postihu sudcov za priestupky; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 23.

K bodu 45 (§ 120 ods. 8)

Návrh na začatie disciplinárneho konania je často príliš stručný a všeobecný. Taký návrh znemožňuje disciplinárne stíhanému sudcovi účinne sa brániť, hoci v zmysle ustanovenia § 126 ods. 5 zákona o sudcoch a prísediach je povinný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr na ústnom pojednávaní. Tiež s ohľadom na rýchlosť a plynulosť disciplinárneho konania je nevyhnutné, aby bol návrh natoľko precízny a konkrétny, že disciplinárny senát skutočne bude môcť o tomto návrhu rozhodnúť spravidla do troch mesiacov (§ 129 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediach). Z návrhu by preto mali byť zrejmé všetky okolnosti podstatné pre zistenie toho, či sa disciplinárne stíhaný sudca dopustil disciplinárneho previnenia, ako aj skutočnosti odôvodňujúce uloženie konkrétneho disciplinárneho opatrenia.

Dôsledné a dostatočne konkrétne odôvodnenie návrhu na začatie konania je dôležité tiež z pohľadu verejnosti (odbornej – predovšetkým kolegov disciplinárne stíhaného sudcu, ale i laickej). Z nedostatočne odôvodneného návrhu nie je totiž zrejmé, či bol taký návrh podaný oprávnene alebo nie. Navyše, povinnosť riadne odôvodniť návrh na začatie disciplinárneho konania môže zabrániť skutočnému alebo domnelému zneužívaniu inštitútu disciplinárneho konania na zastráňovanie sudcov.

K bodom 46, 50 a 59

Aplikačná prax týkajúca sa späťvzatia návrhu na začatie disciplinárneho konania je nedostatočná. Nie je zriedkavým javom, že navrhovateľ po začatí konania vezme návrh na začatie konania späť, a to bez ďalšieho bližšieho zdôvodnenia či vysvetlenia. Prax ukazuje, že sa tak stáva dokonca aj v prípadoch, kedy navrhovateľ pôvodne navrhoval najprísnejšie disciplinárne opatrenia (odvolanie z funkcie sudcu, preloženie sudcu na súd nižšieho stupňa), a teda považoval konanie disciplinárne stíhaného sudcu za závažné disciplinárne previnenie. Vzhľadom k tomu, že v prípade disciplinárnych konaní proti sudcom existuje verejný záujem na tom, aby bolo zrejmé, kedy a za akých okolností sú sudcovia disciplinárne postihovaní, ale tiež oslobodzovaní, je nevyhnutné, aby verejnosť mohla byť oboznámená aj s dôvodmi, pre ktoré sa disciplinárne konanie zastavuje v dôsledku späťvzatia návrhu na začatie konania. Navrhovateľ totiž nepodáva návrh vo svojom osobnom záujme, ale vo verejnom záujme.

Preto je nevyhnutné, aby podanie, ktorým sa berie návrh na začatie disciplinárneho konania späť, bolo presvedčivo odôvodnené.

Späťvzatie návrhu by malo byť odôvodnené aj z ďalšieho dôvodu: opakovane sa stalo, že sudca čelil disciplinárnemu konaniu, v rámci ktorého sa uskutočnilo viac ústnych pojednávaní, napokon však bolo konanie bez ďalšieho zdôvodnenia zastavené len s poukazom na to, že navrhovateľ vzal návrh na začatie konania späť. Z takéhoto postupu nie je zrejmé disciplinárne stíhanému sudcovi ani verejnosti, či bol pôvodný návrh podaný oprávnene alebo nie. Aktuálny právny stav tak umožňuje navrhovateľovi zneužívať inštitút disciplinárneho konania na zastrašovanie sudcov, keďže umožňuje podať návrh na začatie disciplinárneho konania, ktorý nemá reálny základ. Sudca však napriek začatiu takéhoto disciplinárneho konania nemôže "očistiť" svoje meno a presvedčiť verejnosť, že je nevinný, keďže v konaní nie je oslobodený, ale toto konanie je "len" zastavené, navyše bez toho, aby boli bližšie konkretizované dôvody zastavenia [podotýkame, že pri zastavení konania podľa § 124 písm. a) zákona sa tak môže stať jednak z dôvodu späťvzatia návrhu, ako aj z dôvodu, že návrh bol podaný oneskorene]. Zdôvodnenie späťvzatia návrhu dáva sudcovi aj verejnosti možnosť reálne zistiť dôvody, pre ktoré sa konanie voči sudcovi už ďalej nevedie, a takto aj vyvrátiť pochybnosti o existencii podozrenia voči sudcovi či o svojvôli navrhovateľa.

Podľa navrhovanej legislatívnej úpravy je možné vziať späť návrh na začatie disciplinárneho konania v ktoromkoľvek štádiu odôvodneným podnetom navrhovateľa. Ak sa tak však stane po začatí ústneho pojednávania, môže disciplinárne stíhaný sudca trvať na tom, aby disciplinárny senát prejednal jeho vec napriek späťvzatiu návrhu a rozhodol o jeho vine. Analogicky ako v trestnom konaní aj v tomto prípade však disciplinárny senát už potom nemôže uložiť disciplinárne opatrenie, môže len vysloviť vinu sudcu (v prípade, ak nezistí dôvod na jeho oslobodenie). Pri takomto variante riešenia má teda sudca možnosť dosiahnuť oslobodzujúci výrok disciplinárneho senátu, ak je presvedčený, že návrh bol od začiatku podaný neoprávnene a bezdôvodne. Podobný postup navrhujeme aj v prípade zastavenia konania v dôsledku neskorého podania návrhu na začatie konania.

K bodom 47 až 49

Ide o zmeny vyvolané zmenou právnej úprav postihu sudcov za priestupky; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 23.

K bodu 51 (§ 125 ods. 4)

Súčasná právna úprava upravuje prerušenie disciplinárneho konania len v situácii, kedy funkcia sudcu zanikne. Prax si vyžaduje aj úpravu na vyriešenie situácie, kedy funkcia sudcu nezanikne, ale dôjde k jej prerušeniu. Ide o obdobný stav ako po vzdaní sa funkcie sudcu. Keďže sudca nepoberá plat, ale len starobný dôchodok a príplatok k tomuto dôchodku, nie je možné napríklad ani uložiť a vykonať disciplinárne opatrenia znížením platu sudcu, ktorý bol uznaný z disciplinárneho priestupku a zákon umožňuje uloženie len trestu znížením jeho platu. Z praktického hľadiska sa javí ako účelné v tomto prípade pristúpiť k prerušeniu disciplinárneho konania. Pre prípad, že odpadne prekážka neumožňujúca dokončiť disciplinárne konanie, t.j. sudca sa znovu ujme výkonu funkcie sudcu, v disciplinárnom konaní a bude pokračovať.

K bodom 52 až 57

Ide o zmeny vyvolané zmenou právnej úprav postihu sudcov za priestupky; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 23.

K bodu 58 (§ 129 ods. 5)

Uvedené je reakciou na novelizačný bod 39 v zmysle ktorého dochádza k ďalšiemu členeniu znenia pôvodného § 124, ktorý sa v zmysle navrhovanej právnej úpravy ďalej člení na odseky. Navrhuje sa preto aktualizovať vnútorný odkaz.

K bodu 59 (§ 129 ods. 5)

Ide o legislatívno-technickú úpravu súvisiacu so zmenou štruktúry § 124.

K bodu 60 (§ 133 ods. 3 a § 165)

Ide o legislatívno-technickú úpravu vyvolanú vypustením § 117 ods. 3 písm. d).

K bodom 61 a 62

Ide o zmeny vyvolané zmenou právnej úprav postihu sudcov za priestupky; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 23.

K bodu 63 (§ 151zb)

Cieľom navrhovaných prechodných ustanovení je vyriešiť konflikt novej právnej úpravy a pôvodnej právnej úpravy a súčasne reagovať na nové inštitúty zavádzané návrhom zákona.

V odseku 1 sa navrhuje nechať dokončiť výberové konania vyhlásené podľa doterajších predpisov v pôvodnom režime. Aplikácia tohto prechodného ustanovenia je samozrejme závislá na tom, či vôbec budú pred účinnosťou zákona vyhlásené výberové konania voľné miesta sudcov.

V odseku 2 sa navrhuje určiť lehotu do kedy majú byť vyhlásené a uskutočnené prvé hromadné výberové konania. Cieľom predkladateľa je mať do konca roka 2017 naplnené databázy kandidátov na funkciu sudcu.

Keďže hodnotiace komisie sú novým inštitútom, resp. orgánom, navrhuje sa v odseku 3 ustanoviť súdnej rade lehotu, do ktorej musí vytvoriť prvé hodnotiace komisie.

Podľa odseku 4 dôjde ku dňu účinnosti zákona k zrušeniu databázy kandidátov na členov výberovej komisie zvolených Národnou radou Slovenskej republiky, keďže parlament stráca oprávnenie ustanoviť jedného člena výberovej komisie. Súčasne sa však umožňuje využitie tejto databázy na účely dokončenia prípadných výberových konaní podľa odseku 1.

V odseku 5 sa pre zmenu rieši otázka ďalšieho využitia kandidátov na členov výberovej komisie doteraz vytváraných súdnou radou a ministrom spravodlivosti. V tomto prípade sa navrhuje zachovanie týchto databáz. Súčasne sa navrhuje prechodné obdobie,

v rámci ktorého bude potrebné doplniť tieto databázy do zákonom požadovaného počtu kandidátov; k tomu pozri nové znenie § 29 ods. 2.

K čl. II

(zákon SNR č. 71/1992 Zb.)

V rámci novelizácie zákona o súdoch (pozri čl. V) sa zavádza všeobecná povinnosť komunikácie so súdmi v elektronickej podobe prostredníctvom na to určených elektronických formulárov. Adresátni tejto povinnosti sú účastníci konania, ktorí sú orgánom verejnej moci a právni zástupcovia, ktorý majú postavenia advokáta alebo orgánu verejnej moci. Sankciou za nesplnenie tejto zákonnej povinnosti bude vyrubenie súdneho poplatku podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov. Na tento účel sa obmedzuje tzv. osobné oslobodenie od súdneho poplatku (bod 2) a zároveň sa rozširuje okruh poplatníkov (bod 1). V bode 3 návrhu zákon sa mení obsah doterajšej položky 20a tak, že jej obsahom bude poplatok za spracovanie podania a jeho príloh v listinnej podobe alebo podania vyhotoveného inak ako prostredníctvom na to určených elektronických formulárov, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie a jeho prílohy v elektronickej podobe prostredníctvom na to určených formulárov. Poplatku nebude logicky podliehať podanie učené priamo na pojednávaní, ktoré je zachytené v zápisnici z pojednávania.

K čl. III

(zákon č. 185/2002 Z. z.)

K bodu 1 (§ 3 ods. 2)

Vláda sa vo svojom programovom vyhlásení zaviazala, že bude presadzovať, aby „*nominanti politických mocí (prezidenta, parlamentu a vlády) neboli sudcovia, a tým sa eliminovalo apriórne podozrievanie sudcov nominovaných do tejto pozície politickou mocou zo spriaznenosti s tou-ktorou politickou stranou*“. Na tento záväzok nadväzuje doplnenie § 3 ods. 2 o požiadavku, aby parlament, prezident a vláda primárne nominovali za členov súdnej rady osoby, ktoré nie sú sudcami.

K bodu 2 [§ 3b písm. a)]

Riadny výkon funkcie sa má týkať sudcov a nie Súdnej rady Slovenskej republiky. Právna úprava nie je v tomto smere úplne jednoznačná, preto sa navrhuje precizovať ju.

K bodu 3 [§ 3 písm. d)]

Podľa platnej právnej úpravy je súdna rada spôsobilá iniciovať disciplinárne konanie tým, že môže schváliť návrh adresovaný na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania. Týmto podnetom síce predseda súdnej rady nie je formálno-právne viazaný, ale zakladá možnosť pre súdnu radu fakticky začať disciplinárne konanie. V čl. I sa realizuje legitímna požiadavka ustanoviť orgán zodpovedný za plynulý chod disciplinárnych senátov. Podľa návrhu ním má byť priamo súdna rada. V tomto kontexte je namieste prehodnotiť úpravu, podľa ktorej sa stretáva v rámci jedného orgánu pôsobnosť sudcu (kreovanie

disciplinárnych senátov), orgánu dohľadu a čiastočne aj žalobcu (navrhnutie disciplinárneho stíhania). Za danej situácie sa ako logické riešenie javí to, ktoré odníme súdnej rade oprávnenie, ktorého výkon môže zakladať čo i len zdanie konfliktu záujmov v procese disciplinárneho stíhania sudcu. Preto sa navrhuje zrušiť oprávnenie súdnej rady podľa § 3b písm. d).

K bodu 4 [§ 4 ods. 1 písm. c)]

Tak ako má súdna rada v súčasnosti zákonnú pôsobnosť vyjadrovať sa k právnym predpisom upravujúcim organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov, navrhuje sa, aby zároveň mohla dávať ministrovi spravodlivosti podnety na zmenu alebo doplnenie týchto právnych predpisov využívajúc pri tom poznatky získané pri výkone svojej pôsobnosti.

V pôvodnom znení § 4 ods. 1 písm. c) bola upravená pôsobnosť súdnej rady schvaľovať organizačný poriadok Kancelárie Súdnej rady Slovenskej republiky. Vzhľadom na aktuálne znenie § 9 ods. 5 a tam vyjadrený zámer, t.j. aby organizačný poriadok vydával vedúci kancelárie súdnej rady je aktuálne znenie § 4 ods. 1 písm. c) bezpredmetné.

K bodu 5 (§ 4 ods. 2)

Ide o legislatívno-technickú úpravu spočívajúcu v zavedení legislatívnej skratky „minister spravodlivosti“.

K bodu 6 [§ 4 ods. 2 písm. a)]

V nadväznosti na § 29a zavádzaný v čl. I sa navrhuje výslovne upraviť pôsobnosť súdnej rady schvaľovať zásady výberového konania na ustanovenie do vyššej sudcovskej funkcie. Ide o obnovenie právnej úpravy účinnej do 1. septembra 2014. Súdna rada bude túto pôsobnosť vykonávať po dohode s ministrom spravodlivosti.

K bodu 7 [§ 4 ods. 2 písm. c)]

Vzhľadom na zmenu prípravného vzdelávania v čl. I (prestáva byť podmienkou účasti vo výberovom konaní a stáva sa povinnosťou kandidáta na funkciu sudcu) sa navrhuje upraviť pôsobnosť súdnej rady schvaľovať obsahovú náplň prípravného vzdelávania, a to po dohode s ministrom spravodlivosti.

K bodu 8 (§ 4a ods. 1)

Uplatňovanie tajného hlasovania pri voľbe predsedu súdnej rady vyplýva z § 6 ods. 8 písm. a) piaty bod. Vzhľadom na duplicitnú právnu úpravu sa preto navrhuje vypustenie tretej vety v § 4a ods. 1.

K bodu 9 (§ 6 ods. 1)

Pôvodný zámer doplnenia § 6 ods. 1 o druhú vetu bol zakázať tzv. hlasovanie *per rollam*. Aplikčná prax však ukazuje, že absolútny zákaz tejto formy hlasovania nie je namieste, keďže neumožňuje súdnej rade pružne a operatívne reagovať pri výkone svojej pôsobnosti. Preto sa navrhuje po vzore rokovacieho poriadku vlády Slovenskej republiky

vytvoriť možnosť hlasovania týmto spôsobom. Tento spôsob hlasovania súdnej rady však nebude prípustný pri výkone jej ústavnej pôsobnosti, pri personálnych návrhoch podľa § 4 ods. 1 písm. h) a v prípadoch, kedy je potrebná predchádzajúca dohoda s ministrom spravodlivosti (§ 4 ods. 2). Vo všetkých ostatných prípadoch je táto forma hlasovania prípustná. Podrobnosti bude potrebné upraviť v rokovacom poriadku súdnej rady.

K bodu 10 [§ 6 ods. 9, § 7 ods. 2 a § 27g ods. 1 písm. b)]

Ide o legislatívno-technickú úpravu spojenú so zavedením legislatívnej skratky „minister spravodlivosti“.

K bodu 11 (§ 6 ods. 12)

Znovu sa obnovuje právna úprava separátneho vóta (odlišného stanoviska) člena súdnej rady. Hoci zverejnenie nesúhlasného stanoviska člena súdnej rady s prijatým uznesením nemá žiadny bezprostredný právny následok – nezakladajú, nerušia alebo nemenia sa ním žiadne práva a povinnosti, vo svojich dôsledkoch môže výrazne prispieť k predvídateľnosti rozhodnutí súdnej rady a k vytvoreniu štandardov posudzovania jednotlivých typov návrhov uznesení súdnej rady. Odlišné stanovisko je súčasťou rozhodnutia súdnej rady a bude sa aj rovnakým spôsobom zverejňovať.

K bodu 12 (§ 7 ods. 3)

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je zaviesť mechanizmus zabezpečenia dôstojného priebehu zasadnutí súdnej rady, t.j. navrhuje sa zaviesť možnosť nechať vykázať z miestnosti, v ktorej prebieha zasadnutie súdnej rady osoby, ktoré rušia dôstojný priebeh tohto zasadnutia. Rovnako sa umožňuje možnosť odoprieť osobám, u ktorých je dôvodná obava, že by mohli rušiť priebeh zasadnutia súdnej rady vstup do miestnosti, kde prebieha zasadnutie súdnej rady. Z hľadiska normatívneho vyjadrenia tohto opatrenia sa vychádza z obdobných ustanovení procesných predpisov slúžiacich na zabezpečenie dôstojného priebehu súdneho pojednávania.

K bodu 13 [§ 17 ods. 3 písm. c)]

Navrhuje sa vypustenie neaktuálnej úpravy – vojenské súdy boli zrušené, takže platné znenie § 17 ods. 3 písm. c) je bezpredmetné.

K bodu 14 [§ 26 ods. 1 písm. f)]

Podmienkou pasívneho volebného práva, t.j. práva sudcu byť zvolený za člena súdnej rady je výkon funkcie sudcu. Doterajšia právna úprava nereflektovala v dôvodoch zániku funkcie člena súdnej rady prípady, kedy došlo po zvolení sudcu za člena súdnej rady k prerušeniu výkonu funkcie sudcu. Navrhuje sa preto kreovať nový dôvod zániku funkcie člena súdnej rady spočívajúci v prerušení výkonu funkcie sudcu. Prerušenie výkonu funkcie sudcu v svojej podstate znamená stratu voliteľnosti do súdnej rady.

V pôvodnom znení § 26 ods. 1 písm. f) bol upravený dôvod zániku funkcie člena súdnej rady spočívajúci v zániku funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Táto právna úprava je od prijatia ústavného zákona č. 161/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov bezpredmetná, keďže došlo k oddeleniu funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a predsedu súdnej rady. Zánik funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemôže byť dôvodom pre zánik funkcie predsedu súdnej rady.

K bodu 15 (§ 27fa)

Navrhovaný § 27fa nadväzuje na novú právnu úpravu hromadných výberových konaní zavádzanú v čl. I. Vzhľadom na to, že navrhované ustanovenie reguluje postup súdnej rady je namieste úprava v zákone o súdnej rade, napriek tomu, že ide o úpravu bezprostredne súvisiacu s problematikou hromadných výberových konaní.

Cieľom tohto ustanovenia je vymedziť procedúru obsadzovania voľných miest na okresných súdoch z databáz kandidátov na funkciu sudcu. Procedúra napĺňania týchto databáz je upravená v zákone o sudcoch a prisediach (§ 28 a nasl. cit. zákona).

Charakteristickou črtou hromadného výberového konania je, že sa ním obsadzuje vopred neurčený počet voľných miest sudcov, t.j. neobsadzuje sa ním voľné miesto na konkrétnom okresnom súde. Z uvedeného dôvodu je namieste, aby celá procedúra výberu kandidáta na funkciu sudcu, o ktorom bude súdna rada rozhodovať, začínala určením voľných miest sudcov. Voľné miesta sudcov určuje minister spravodlivosti, a to na základe § 71 písm. a) prvý bod zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Určenie voľných miest sudcov je preto prvotným impulzom pre spustenie procedúry podľa navrhovaného § 27fa. Keďže voľné miesta určuje minister spravodlivosti, navrhuje sa, aby túto skutočnosť bezodkladne oznámil predsedovi súdnej rady. V praxi sa predpokladá určovanie voľných miest plošne podľa potrieb všetkých okresných súdov, avšak nemožno vylúčiť aj *ad hoc* určenie voľného miesta pre potreby jediného súdu.

V odsekoch 2 a 3 sa upravuje postup predsedu súdnej rady po oznámení voľných miest zo strany ministra spravodlivosti.

V odseku 3 sa upravuje zabezpečovanie súhlasu kandidáta na funkciu sudcu s vymenovaním do funkcie sudcu a s pridelením na konkrétny okresný súd. V prvej vete sa ustanovuje pravidlo pre prípad, že obsadzuje jediné miesto na okresnom súde v príslušnom obvode krajského súdu. V tomto prípade predseda súdu vyzve kandidáta na funkciu sudcu, ktorý je v príslušnej databáze zaradený ako prvý v poradí, aby tento súhlas udelil. Následky neudelenia súhlasu sú upravené v odseku 5 prvej vete. V druhej vete sa upravuje postup pre prípad, že v obvode krajského súdu sa obsadzujú voľné miesta sudcov na dvoch alebo viacerých okresných súdoch. V tomto prípade si oslovený kandidát na funkciu sudcu zvolí jedno z týchto miest. Ďalšie voľné miesta sú ponúknuté kandidátovi, ktorý je v databáze zaradený ako v druhý v poradí. Táto procedúra sa opakuje, dokým nie sú udelené súhlasy s vymenovaním a pridelením na všetky obsadzované voľné miesta v obvode príslušného krajského súdu – uvedené vyplýva z pravidla vyjadreného v odseku 4. Právna úprava výslovne nerieši situáciu, že na jednom okresnom súde je súčasne obsadzovaných niekoľko voľných miest sudcov na tom istom okresnom súde. Predkladateľ má za to, že takáto právna úprava nie je potrebná, pretože ju možno bez ďalších pochybností odvodiť z pravidiel obsiahnutých v odseku 3 druhá veta a v odseku 4.

V odseku 5 je obsiahnutá úprava reagujúca na prípad, kedy nie je udelený súhlas zo strany kandidáta na funkciu sudcu. Následkom neudelenia súhlasu bude vyradenie z databázy kandidátov na funkciu sudcu. Tento následok nastáva priamo zo zákona a nebude potrebné o ňom rozhodovať. Neudelenie súhlasu však nebude zakladáť vyradenie z databázy, ak pôjde o postup podľa § 28d ods. 2 druhá veta zákona o sudcoch a prísediach, t.j. ak sa voľné miesto sudcu ponúka kandidátovi, ktorý je zaradený do databázy iného krajského súdu ako toho, v ktorého obvode sa obsadzuje voľné miesto sudcu. Ďalší dôvod pre vyradenie kandidáta z databázy je upravený v druhej vete odseku 5. Ide o situáciu, kedy kandidát na funkciu sudcu nezíska podporu potrebnej väčšiny členov súdnej rady. Niet dôvodu, aby v tomto prípade kandidát naďalej zotrval v databáze.

Keďže databázy sú zverejňované na webovom sídle ministerstva, navrhuje sa z dôvodu udržania ich aktualizácie, aby predseda súdnej rady oznamoval vyradenie kandidáta z databázy ministrovi spravodlivosti.

K bodu 16 (§ 27ga ods. 1)

Doteraz používaný pojem „kandidát na funkciu sudcu“ ako je upravený v § 27ga ods. 1 nezodpovedá navrhovanej právnej úprave. Navyše k jeho obsahovému vymedzeniu dochádza v § 28c ods. 3 zákona o sudcoch a prísediach. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje upraviť doterajšie znenie predmetného ustanovenia.

K bodu 17 (§ 27ga ods. 6)

Navrhované doplnenie doručovania uznesenia súdnej rady súvisí s právnou úpravou vedenia databáz kandidátov na funkciu sudcu. Rozhodnutie o tom, že kandidát na funkciu sudcu nespĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti bude podkladom pre jeho vyradenie z databázy. Keďže tieto databázy bude viesť ministerstvo spravodlivosti, je namieste, aby právna úprava zabezpečovala vedomosť ministerstva o skutočnosti, ktorá je podkladom pre úpravu databázy.

K bodu 18 (§ 27ga ods. 7)

Navrhované doplnenie oznamovacej povinnosti pri späťvzatí súhlasu podľa § 27ga ods. 7 súvisí so skutočnosťou, že priamo zo zákona zakladá vyradenie kandidáta na funkciu sudcu z príslušnej databázy, k tomu pozri odsek 8. Keďže databázy sú zverejňované na webovom sídle ministerstva, navrhuje sa z dôvodu udržania ich aktualizácie, aby predseda súdnej rady oznamoval vyradenie kandidáta z databázy ministrovi spravodlivosti.

K bodu 19 (§ 27ha ods. 8)

Vzhľadom na to, že obsadzovanie voľných miest sudcov sa realizuje výberom kandidáta na funkciu sudcu, ktorý spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, je namieste, aby bol kandidát, ktorý tieto predpoklady nespĺňa alebo, ktorý neumožní ich overenie späťvzatím súhlasu podľa § 27ga ods. 7, vyradený z databázy kandidátov na funkciu sudcu. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje v novom odseku 8 vyjadriť túto skutočnosť. Následok vyradenia z databázy aj v tomto prípade bude nastávať priamo zo zákona.

K čl. V

(zákon č. 215/2004 Z. z.)

Pôvodné znenie zákona v § 69b ods. 1 upravovalo možnosť predĺžiť lehotu vyhodnocovania informácií o dva mesiace. Tento koncept bol zvolený s ohľadom na to, že činnosť Národného bezpečnostného úradu mala byť zameraná aj na zhromažďovanie a vyhodnocovanie informácií nie len o budúcich sudcoch, ale aj o osobách, ktoré vykonávali funkciu sudcu ku dňu účinnosti ústavnej zmeny vykonanej ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. Nakoľko k vykonaniu ústavného príkazu na overenie predpokladov sudcovskej spôsobilosti u existujúcich sudcov v dôsledku pozastavenia účinnosti vykonávajúcej zákonnej úpravy Ústavným súdom Slovenskej republiky nikdy nedošlo (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 21/2014), niet dôvodu zotrvať na možnosti predlžovania lehoty na zabezpečovanie podkladov pre rozhodovanie súdnej rady o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti.

K čl. VI

(zákon č. 757/2004 Z. z.)

K bodu 1 (§ 21 ods. 3)

Posilňuje sa ingerencia kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci výberového konania na obsadenie voľného miesta sudcu, a to tak, že kolégium bude mať možnosť (nie povinnosť) zaujať stanovisko k uchádzačom o túto funkciu prihláseným do výberového konania.

K bodu 2 (§ 24a ods. 3, § 73 ods. 1)

Ide o legislatívno-technickú úpravu súvisiacu so zmenou štruktúry § 71, t.j. dochádza k aktualizácii vnútorného odkazu; po novom sa bude § 71 členiť na dva odseky.

K bodu 3 (§ 36)

Navrhovaná právna úprava vychádza z programového vyhlásenia vlády, podľa ktorého „Po oddelení pozícií predsedu Súdnej rady a predsedu Najvyššieho súdu vláda navrhne spresniť nezlučiteľnosti pozície predsedu súdu a člena Súdnej rady v súlade s rozhodnutím Ústavného súdu, pretože predseda súdu je súčasťou správy a riadenia sudcov a z tohto titulu podlieha riadiacej právomoci ministra.“. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje jednoznačne vyjadriť to, že minister spravodlivosti nemôže za predsedu súdu vymenovať sudcu, ktorý je členom súdnej rady. V súčasnosti platí právna úprava, podľa ktorej je zvolenie za člena súdnej rady dôvodom pre zánik funkcie predsedu súdu. Táto právna úprava prešla testom ústavnosti, čo potvrdil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (k tomu pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 102/2011). Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje formálne zamedziť situácii, kedy by minister mohol vymenovať za predsedu súdu sudcu, ktorý je členom súdnej rady, rovnako aj následku v automatickom zániku funkcie predsedu súdu.

K bodu 4 [§ 38 ods. 1 písm. f)]

Funkcia člena súdnej rady nevzniká len zvolením (voľba sudcami), ale aj vymenovaním (prezident, vláda). Preto sa navrhuje vyjadriť túto skutočnosť aj v platnom znení § 38 ods. 1 písm. f). Doplnenie právnej úpravy úzko súvisí s novelizáciou § 36 (bod 1).

K bodu 5 (§ 40)

Právnu úpravu nezlučiteľnosti orgánov riadenia a správy súdov, ktoré sú ustanovené do funkcie ministrom spravodlivosti s členstvom v súdnej rade sa navrhuje rozšíriť aj na podpredsedov súdov. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje aj v prípade podpredsedov súdov výslovne upraviť, že do funkcie podpredsedu súdu nemôže byť vymenovaný sudca, ktorý je členom súdnej rady. Na zánik funkcie sudcu sa vzťahujú ustanovenia o zániku funkcie predsedu súdu, preto je namieste vyriešiť rovnakú situáciu ako v prípade § 36 zákona o súdoch.

K bodom 6 až 10 (§ 52a)

Navrhovaná zmena § 52a má za cieľ zosúladiť znenie zákona o súdoch s § 162 Civilného mimosporového poriadku. Pôsobnosť vydávať rozvrh práce notárov na účely konania o dedičstve zveruje Civilný mimosporový poriadok predsedom okresných súdov. Platné a účinné znenie zákona o súdoch túto skutočnosť ani po prijatí zákona č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov nezohľadňuje, preto je potrebné zákon o súdoch prispôbiť Civilnému mimosporovému poriadku. Aj keď tento zjavný nesúlad zákonných úprav možno preklenúť použitím výkladového pravidla *lex posterior derogat legi priori*, z dlhodobého hľadiska je potrebné formálno-právne zosúladiť tieto zákony.

K bodu 11 (§ 57 ods. 2, § 58 ods. 3, § 59 a § 59a)

Zákomom č. 195/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa zaviedla možnosť, aby členmi revízných oddelení mohli byť aj sudcovia, ktorým zanikla funkcia podľa čl. 146 ods. 2 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky. Paradoxne však právna úprava nedovoľuje využiť skúsenosti sudcov, ktorým zanikla funkcia podľa čl. 146 Ústavy Slovenskej republiky, t.j. vzdaním sa funkcie sudcu. Aj v tomto prípade ide o osoby, ktorých dlhoročné odborné a praktické skúsenosti môžu reálne prispieť ku kvalitnému výkonu vnútornej revízie súdov. Z uvedeného dôvodu sa preto navrhuje umožniť, aby títo bývalí sudcovia sa mohli stať členmi revízných oddelení.

K bodu 12 (§ 60 ods. 3)

V tomto prípade ide o legislatívno-technickú úpravu Pojem „disciplinárny súd“ právny poriadok nepozná od roku 2012. Z uvedeného dôvodu sa preto nahrádza tento pojem pojmom „disciplinárny senát“.

K bodom 13 a 14 [§ 71 písm. a) prvý bod, § 71 ods. 2]

Podľa § 71 písm. a) prvý bod zákon o súdoch ministerstvo určuje počty sudcov a zamestnancov súdov a voľné miesta sudcov. Aktuálne túto pôsobnosť ministerstvo

vykonáva po prerokovaní s predsedami súdov. Navrhuje sa, aby bola do procesu určovania počtu miest sudcov a zamestnancov súdov, t.j. celkových personálnych stavov na súdoch, zapojená popri predsedoch súdov aj súdna rada. Určovanie voľných miest sudcov zostáva vo výlučnej pôsobnosti ministra spravodlivosti. Cieľom zmeny § 71 je nastaviť nanovo pravidlá určovania počtu miest sudcov.

K bodu 15 (§ 82i ods. 2)

Navrhuje sa, aby bol register diskvalifikácií voľne dostupný na internete. Na tento účel sa bude jeho informačný obsah zverejňovať na webovom sídle ministerstva spravodlivosti. Vzhľadom na význam registra diskvalifikácií nie je dôvodné trvať na neverejnom charaktere tohto registra, ale naopak je dôležité, aby bol jeho informačný obsah dostupný komukoľvek – obchodnému partnerovi, orgánu verejnej moci atď.

K bodu 16 (§ 82l ods. 3)

S prihliadnutím na zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov a princípy na ktorých je táto zákonná úprava vystavaná sa navrhuje zaviesť plošnú povinnosť pre každý orgán verejnej moci komunikovať so súdmi prostredníctvom elektronických podaní. Niet dôvodu na to, aby za účinnosti zákona o e-Governmente vôbec prichádzalo do úvahy, aby orgány verejnej moci komunikovali so súdmi inak ako elektronicke prostredníctvom na to vytvorenej technickej infraštruktúry. Na rovnakej požiadavke je namieste trvať aj vo vzťahu advokátom, ktorí zastupujú účastníkov alebo strany v konaní. Predkladateľ má za to, že je namieste takúto povinnosť formulovať v zákone o súdoch, ktorý je predpisom všeobecného charakteru dopadajúceho na akékoľvek konanie pred súdom. Preto volí toto riešenie namiesto novelizácie procesných kódexov. Porušenie tejto zákonnej povinnosti nebude zakladať neúčinnosť procesného úkonu. Bude však zakladať vznik poplatkovej povinnosti za spracovanie podania, ktoré nie je vykonané v súlade s touto povinnosťou; k tomu pozri čl. II, kde sa navrhuje vykonanie novelizácie zákona o súdnych poplatkoch.

K bodu 17 (§ 86)

Nové znenie druhej vety v § 86 zohľadňuje ústavnú pôsobnosť súdnej rady podľa čl. 141a ods. 5 písm. h) Ústavy Slovenskej republiky, a to „*vyjadrovať sa o návrhu rozpočtu súdov Slovenskej republiky pri zostavovaní návrhu štátneho rozpočtu a predkladať Národnej rade Slovenskej republiky stanovisko k návrhu rozpočtu súdov*“. Z ústavného vymedzenia pôsobnosti súdnej rady vyplýva oprávnenie predkladať priamo Národnej rade Slovenskej republiky stanovisko k návrhu rozpočtu sudcov, a nie ako súčasť vládneho návrhu zákona o štátnom rozpočte, čo zodpovedá súčasnemu zneniu § 86 zákona o súdoch. Z uvedeného dôvodu sa preto konštituuje oprávnenie súdnej rady predkladať svoje stanovisko Národnej rade Slovenskej republiky.

K čl. V

(účinnosť)

Vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu a berúc do úvahy potrebnú legisvakanciu sa navrhuje, aby zákon nadobudol účinnosť 1. júla 2017.